

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrť " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrť " 5 " — " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 121.

V Ljubljani, v ponedeljek 28. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Zmagoslavje krščanstva.

Dunaj, 27. maja.

Veselje in žalost vlada danes na cesarskem Dunaju. V Leopoldovem in v dunajskih »Benetkah« vidiš hoditi žide s povešenimi glavami. Klofuto so dobili, da odmeva po državi... V krščanskem taboru vlada nepopisna radost. Krščansko ljudstvo dunajsko se je še le včeraj zvečer za trenotek oddahnilo od vročega boja, od boja, v katerem je bilo vrženo v Dunajščico milijonov židovskega denarja, in sedaj s podvojeno močjo deluje, da tudi v I. in v IV. razredu nasprotniki ne pribore preveč moči. Kristijani zopet slave zmago na Dunaju! Zaman je bil ves napor združenih protikrščanskih elementov, židovstvo in njega priljepki so si jajno odbiti, kakor so bili pred 216 leti odbiti od dunajskih zidin kleti osmanski nasprotniki krščanskega imena. Tedaj je zavriskala vsa država, a tudi danes vse avstrijsko krščansko ljudstvo gleda na cesarski Dunaj, prepričano, da z zmago na Dunaju tudi to pot ni poražen samo sovrag na Dunaju, ampak da se bodeta krščanska zavest in krščarski ponos z Dunaja zmagonosno širila po vsej državi. Liberalizem je strtl ondi, kjer je v državi slavil prve svoje zmage. Praktično krščanstvo se je razcveto na njega razvalinah.

Židovsko časopisje je uprav onemoglo v svoji jezi. »Neue Freie Presse« je po izidu volitev nakrat krstila kršč.-socijalne kandidate za »klerikalce«, kar je vzbudilo mnogo smeha. Dunajčani se tega strašila ne boje, ker čutijo, kako je liberalna era oškodovala obrt in kako ni trohice ni storila za kak drug stan, ki si z delom svojih rok služi kruh.

Židovsko časopisje se na vse pretege laže, da je »nova volilna geometrija storila svojo dolžnost« — tudi žid Penizek je to brzojavil »Slov. Narodu« — dočim je res in po številu glasov, ki so jih dobili krščanski socijalci, dokazano, da bi zmagali tudi brez kake volilne reforme, ki je pa, mimogrede rečeno, pravična in socijalna, ker je pomnožila število volilcev in je dala volilno pravico tudi tistemu delavstvu, ki ni samo za par dni na Dunaju, torej razširjena tako, kakor si je nekdanja liberalna večina niti mislila ni, vsaj tedaj socijalna demokracija, ki sedaj toliko kriči o »Wahlrechtsraub«, ni hotela kapitalistov dramiti z zahtevami po volilni reformi. V tem oziru se norčuje celo »Ostdeutsche Rundschau«, glasilo Wolfa, ki je skrpal nemško-židovsko-liberalno-radikalno-socijalnodemokratsko zvezo proti krščanskim socijalcem, iz »Neue Fr. Presse«, češ, naj se nikar nihče ne vara, da je izid volitev pripisati antisemitskemu stremljenju, ne pa »volilni reformi«.

Židje groze, da bodo protestirali proti volitvam, ker so se dogodile »sleparije«, a krščanski socijalci so hitro dokazali, da ono, kar židje hote obesiti krščanskim socijalcem, so delali samo židje. Volili so židje za mrtve, komisije so morale opetovano spoditi židke, ki so se izdali za razne osebe, katere so bile članom komisije osebno poznane. Židovsko časopisje bi najbolje storilo, da bi sedaj zatajilo svojo jezo, ne pa očitno kazalo, kako boli, da od dosedaj izvoljenih občinskih svetnikov ni nobenega žida.

Celo v II. okraju, kjer so zmagali nasprotniki antisemitov, kar ni čuda, ker je v Leopoldovem v drugem razredu polovica volilcev židov, si niso upali postaviti kandida-

tov židovske vere, ampak so jim služili štirje nemški liberalci. Mej doslej izvoljenimi 42 krščanskimi socijalci sta tudi dva duhovnika. V I. okraju, ki je bil doslej trdna liberalna trdnjava, je zmagal pri ožji volitvi v drugem razredu, v razredu intelligence, kanonik Anton Schöpfler s 741 glasovi proti liberalnemu doktorju (!) Adolfu Zemannu, ki je dobil le 657 glasov, za 22 manj nego pri prvi volitvi.

V 9. okraju je protikrščanska zveza včeraj k ožji volitvi prišla samo v moči 147 mož. Krščanskosocijalni kandidati so dobili po 1169 glasov. Število krščanskosocijalnih glasov je od I. 1896, ko je znašalo 566 odstotkov, narastlo v II. razredu na 644 odstotkov, število liberalnih glasov se je pa po vseh okrajih zmanjšalo od 434 odstotkov na 356 odstotkov, (v 11. okraju je liberalci dr. Vogler dobil le 5 glasov), o Schönererjancih ne govorimo, ker ni izvoljen sploh noben njihov pristaš. Njihovih razgrajčev ne bo več v občinskem svetu dunajskem. Šramotno nizko število Schönererijanskih, Wolfovskih glasov, naj bi dunajskim krščanskim socijalcem pregnalo vsako bojazen pred nemškim radikalizmom, ki jih je doslej oviral, da niso bili povsod Slovanom pravični.

V ponedeljek bode volil prvi razred 22 občinskih svetnikov. Tu utegne priti nekaj liberalcev v občinski svet, ker je I. razred pač precej kapitalističen. Hud boj bode v četrtek v novem IV. razredu, kjer so krščanski socijalci postavili kandidatom samo može, ki se žive od dela svojih rok, socijalni demokrati pa samo od delavskih krajcarjev pitane agente, takozvane »Mastgenossen«. Vseh občinskih svetnikov bode po končanih dopolnilnih volitvah 154, krščanski socijalci imajo sedaj že 105 mož proti 2, ki nista odložila mandata, in 4 novoizvoljenim liberalcem.

Do torka je naznanjenih 25 krščanskosocijalnih shodov. Dr. Lueger hodi od zborovanja do zborovanja ter navdušuje svoje čete... Navdušenje, požrtvovalnost, vstrajnost krščanskih čet v boju so občudovanja vredne.

»Upati je, da ostane antisemitska zmaga brez upliva na provincijo«, tako so se tolažili francoski židje, [ko je bila pri občinskih volitvah v Parizu zlomljena židovska moč, in ista tolažba odmeva po židovskem in židom prijaznem avstrijskem časopisju. Zaman! Katoliško ljudstvo vstaja. Sito je, da mu nasprotniki blatijo vse, kar je bilo kristijanom vedno sveto, da mu ne puste v miru vere, da mu blatijo duhovništvo in mu jemlje vsako uteho.

Katoliško ljudstvo vidi, da se židovstvo zavzema za vsak izvržek iz svoje srede, kar nam jasno kaže obnovljena Hilsnerjeva razprava, dočim na katoliško vero in nje nprave sme pljuvati vsaka moralna propalica. Pariz in Dunaj sta s temi šmoki obračunala — drugod pride tudi dan obračuna.

Iz delegacij.

V sobotni plenarni seji je avstrijska delegacija nadaljevala razpravo o proračunu ministerstva za zunanje zadeve. Po govoru delegata Kozlovskega, ki je naglašal potrebo mirovne politike na zunaj in v notranjem države ter izrazil najtopleje priznanje zaslužnemu in nadarjenemu voditelju zunanje politike, je bil na predlog delegata barona Czédika vsprejet [konec debate. Na vrsti so še progovorniki: Stürgkh, Benetti,

Wachniansyn, Parish, Gambini, Mauthner in Kottulinski.

Delegat grof Stürgkh je v prvem delu svojega govora skušal zavračati trditve delegata Vencajza. V pogovoru s cesarjem ni rekel, da so Slovenci brez vzroka ostavili štajersko deželno zbornico, marveč da je izhod iz zbornice prozročila splošna užaljenost slovenskega naroda. Tudi trditve delegata Vencajza o zatiranju slovenske narodnosti na Štajerskem grofu niso všeč, in pravi, da so neosnovane. Govoreč o zunanje političnem položaju pravi grof Stürgkh, da nasprotujejo Čehi naši zunanji politiki samo radi notranje političnih razmer v državi, in da so vsled tega osamljeni v delegaciji. Čimbolj se bodo nasprotniki trozveze zaletavali v sistem zunanje politike, tembolj se bo pokazala potreba, da se zedinijo prijatelji trozveze v vplivu na notranjo politiko države. Govornik sklene z izjavo, da bo glasoval za proračun.

Delegat dr. Popovici govori o rumunskem vprašanju. On meni, da proti Rumuniji prej ali slej nevarnost od ruske strani. Le od Avstrije pričakujejo Rumuni potrebne varstva. Delegat hoče nato obširno govoriti o položaju Rumunov na Ogerskem, a predsednik mu tega ne dopušča. Ogerski narod bo svojedobno našel krepko oporo v Rumunih in ko bo slovansko vprašanje prišlo na površje tudi na vzhodu Evrope, tedaj bodo Mažari uvideli, kako bedasto so ravnali, ko so zatirali neslovanski rumunski narod. Slavizacija Bukovine je travailler pour le Tsar. Državna skrb za mladorusinstvo je velika napaka. Rusinska masa je povsem jedina z ruskim narodom. Naša monarhija naj se bolj briga za kulturni in politični razvoj Rumunov, in v vzhodni politiki bo smela računati na rumunske polke kakor na svoje.

Delegat Parish se zahvaljuje Berolincem za sijajni vsprejem našega vladarja. Da je obisk utrdil trozvezo, to napolnuje njega in somišljenike z največjo zadovoljnostjo. Zunanjo politiko naj bi presojali vsi krogi s stališča celokupne države in koristi, ne pa z narodnostnega. Napram pogostemu očitnanju, da se minister pristransko vtiika v notranje zadeve države, izjavlja govornik, da veruje tozadevnim ministrovim odgovorom, toda utajiti se ne da, da se je celo časniški oddelek zunanjega ministerstva morda brez ministrove vednosti udeleževal časniškega boja, ki je bil od leta 1897 vselej strogo strankarsko-političen. Povoda našemu žalostnemu položaju je iskati v naši notranji situaciji. Dogodki v oktobru minulega leta so bili za Avstrijo naravnost katastrofa, (Pohvala pri Čehih.) in sicer samo radi tega, ker je v našem parlamentu zmagala obstrukcija. Proti tem nezdravim razmeram se ni storilo nič in tako je prišlo, da smo razcepljeni in brez moči neposredno pred velikim zgodovinskim momentom, pred obnovitvijo trgovinskih pogojev. Ako se kmalu ne izboljša notranje politični položaj, trpeli bomo veliko škodo. Mladočehi naj bi toraj uvideli, da pot, ki vodi do zmage jeden del, ne more vsem pomoči do zmage, uvideli naj bi, da upravljajo morda dela nasprotnikov. A tudi ostale stranke naj spoznajo nevarnost položaja. V bolnem, razdejanem parlamentu ni več potrebne moči za sklep miru, in zato pozivljam vlado, naj z energičnim posredovanjem poskrbi za mir, in če treba, tudi z velikim dejanjem. Ko bo

bo pričelo mirno nadaljno delo v svrhu rešitve narodnostnega in gospodarskega dela. Vlada pa naj skrbi, da bo vsak avstrijski narod po svoji važnosti in moči sodeloval pri vodstvu vlade. Govornik se izjavi za proračun zunanjega ministra.

V stvarnem popravku odgovarja deleg. Pacak predgovornikovim izvajanjem ter pravi, da je bila njegova stranka vedno voljna sodelovati, toda poprej je treba ustredi upravičenim zahtevam češkega naroda. Napram del. Kozlovskemu izjavlja govornik, da njegova stranka rada vsprejema zasebne nasvete svojih prijateljev, odkloniti pa mora nasvete v prisotnosti nasprotnika, ker ni pod jeroobtvostm tega ali onega politika. (Del. Kozlovski: Že osem mesecev ne delamo družega, nego da vas zaupno prosimo!) Obstrukcije smo se poslužili le kot sredstva proti nemški obstrukciji. Gotovo pa nimamo prav nič proti temu, da se obstrukcija spravi s sveta. Samo radi prijateljev in njih svetov pa ne bomo zatajili svojih načel in pravic. Popraviti moram, da smo se mi že dovolj zatajevali in da nam Kozlovski v svojem govoru ni dal nikakega sveta.

Nadaljni oglašeni govorniki pridejo na vrsto danes popoldne, ko se dovrši glavna in bržkone tudi že podrobna razprava o zunanjem proračunu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. maja.

Nov poskus sprave mej Čehi in Nemci. Prihodnje sredo se zaključí delegacijsko zasedanje in dne 6. t. m. se snide zopet poslanska zbornica. Poslanci bodo tedaj našli brez dvoma nespremenjene parlamentarne razmere, akoravno se vlada in zmerni elementi na desnici resno trudijo, da bi spravili mej seboj nasprotna si elementa. Pred nekaj dnevi je krakovski »Czas« objavil vladni načrt za to delo, in kakor je razvidno, se je ta načrt jel že izvrševati. Poleg Poljakov in nekaterih članov katoliške ljudske stranke so namreč stopili v akcijo tudi nemški levičarji. V to svrhu je poslanec Funke kot načelnik levičarskega izvršilnega odbora brzojav. potom sklical včeraj sejo klubovih načelnikov, katera je bila prvotno dooločena še le po binkoštnih praznikih. Vdeležili so se Liechtenstein, Lueger, Gross, Pergelt, Funke, Stürgkh, Schwegel, Bärreither in Kaiser. Razgovor je bil samo o vladni akciji za bodoče dni in njenih poskusih za spravo. Sklepi te seje še niso znani, a gotovo je, da klubovi načelniki niso odnehali prav nič v prilog Čehom. Vladi pač ne bo preostajalo nič drugega, nego da sama prične z odločno akcijo.

Mladočehi o dr. Ebenhochovem nasvetu. Članek poslanca dr. Ebenhocha, ki ga je objavil v dunajski »Reichswehr«, je precej nezvoljil Mladočeha, posebno pa njih radikalne kroge, v katerih imenu odgovarjajo »Narodni Listy«. Najprej jim ni všeč, da jim dr. Ebenhoch javno daje svoje svete mesto mej štirimi očmi. Javnih svetov so dobili v teku osmih mesecev že dovolj. Posebno mu pa zamerijo, da je zatajil svoje avtonomistiško načelo, ker zahteva, da se reši vladni jezikovni načrt v osrednjem parlamentu, ker Mladočehi ne priznajo nobenega narodnostnega zakona, ki bi ne bil sklenjen v češkem, oziroma moravskem deželnem zboru. — Nekoliko mirneje piše praška »Politik«. Le mesto pozivov, naj se

Zveza nemških konservativnih kmetov na Štajerskem ima dne 5. junija svoj shod v Gradcu. Proti Rokitanskega kmetski zvezi se je pred letom ustanovila ta zveza in organizovala katoliške kmete v trdno četo.

Štajersko nemškutarstvo zopet trumfuje. Zakon, da se občina Slatina razdeli v dve občini, je cesar potrdil. Tako so jedno občino dobili nemškutarji v roke.

Nevihta in toča. V petek popoldne je toča z nevihto naredila zopet mnogo škode po Dolenjskem. Toča je hudo pobila okoli Kove gore, Ravnega dola, Vrhov in Muljave v krški dolini, dalje v Gorenji vasi proti Stičini, Št. Vidu in Radohovi vasi, koder so ljudje že minulo leto imeli veliko škodo vsled toče. Mnogokje bodo morali žito kositi. Tudi z Rake pri Krškem se nam brzojavlja, da sta nevihta in toča naredili veliko škodo. Isti dan se je nevihta usula tudi okoli Velike Loke pri Trebnjem. Strela je užgala Bolkov kozolec na Dolgi njivi. Toča je pobila tudi okoli Novega Mesta, posebno v Hruševju.

Slovensko planinstvo. V Aljaževi koči je bilo v preteklem letu 28 turistov, v Orožnovi koči 43, v Triglavski koči na Kredarici 190, v Vodnikovi koči na Velem polju 42 turistov. — Češka kočna na Grintovcu bo od dne 15. junija t. l. pristopna turistom. Slavnostna otvoritev bo v drugi polovici julija. — Ker je blejski zdraviliški odbor v svoji knjigi popolnoma prezrl slovenske planinske kočne, zahteva slovensko planinstvo, da ta pogrešek popravi, predno izide knjiga, z dodatno polo. — Na mestu razpadle lesene lope pri cerkvi sv. Nikolaja na Gorjancih se sezida majhna hišica. — Razglednice so izšle tudi v najvišji planinski vasi, na Koprivniku v Bohinju. — Lastnik nadvojvode Ivana votline v luknji g. Ivan Vivod bode priredil binkoštni ponedeljek veliko podzemsko veselico. Železniško postajališče na progi Celje-Velenje-Dravograd se nahaja tik votline.

Ljubljanske novice. Prešernov kip, katerega je izdelal kipar Repič na Dunaju, je razstavljen v prodajalnici gospoda Schwentnerja. — Žalostno vožnjo v Domžale so imeli te dni trije ljubljanski meščani iz sv. Petra predmestja. G. K—č je tako hvalil svojega konja, da sta sklenila gg. M. K. in Z. pridružiti se vožnji v Domžale. Do Trzina so se počasi še pripeljali, v Trzinu pa konj ni hotel ni naprej, ni nazaj. G. K—č je moral stopiti raz voza in vleči svojega konja naprej. Ako je gospodar stopal poleg konja, šel je konj naprej, sicer se pa trdoglavec ni hotel premakniti raz mesta. V Mengšu so ljubljanci upregli drugega konja in trdovratneža privezali za voz. — Nezgoda se je pripetila hlapcu J. Stretu, ki je v službi pri izvoščku Kušarju. V saboto je padel raz voza pred hotelom »pri slonu«. Fant je zaspal na kozlu. Potolkel se je tako, da so ga morali peljati domov. — Zgubil se je včeraj popoldne v Lattermanovem drevoredu sinček nekega domobranskega podčastnika. Na vse grlo je kričal »Mama, mama! Po dolgem čakanju je mama vendar prišla po sinčka. — Anton Finžgar, delovodja v skladišču na juž. kolodvoru, padel je iz platona in si zlomil dva rebra. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v dež. bolnico. — Hitra smrt. Magdaleni Cirk je postalo včeraj v nunski cerkvi slabo. Odprla se ji je žila na nogi. Doma se je zgrudila mrtva v veži, ko je izgubila ogromno krvi. — Boj biciklistov s ponočnjaki je bil danes ponoči na Tržaški cesti. Ponočnjaki so bicikliste s kamenjem napodili. Policija je ujela tri ponočnjake. — K hirmi menda letos ne bodo smeli otroci z Viča in Gline, ker vladajo ondi škariatinka in ošpice. Šola je zaprta že 6 tednov. Pomrlo je že nad 20 otrok. — Aretovali so tatico, ki je v Vodmatu kradla pri Lenki Novak. Tatica se zove Triler.

Veselica v Kropi, katere čisti dobiček je namenjen zgradbi brvi čez Savo pod Kamno gorico, bode binkoštni ponedeljek na vrtu J. Jalenove gostilnice s sledečim vspeedom: 1. B. Smetana: »Prodana nevesta«, koračnica. — 2. Iv. Zupan: »Vrli Slovenci«, moški zbor. — 3. Handeck: »Po zdrav pomlad, valček. — 4. J. Aljaž: »Oj Triglav, moj doma, moški zbor. 5. A. Eoer-

ster: »Planinka«. — 6. Iv. Zupan: »Ptičja svatovščina«, pesem. — 7. Kocijančič: »Popotna«, mazurka. — 8. * * *: »Domačinke«, moški zbor. — 9. Teodor: »Šumi Marica«, koračnica. Pel bode kropenski moški zbor, svirala pa radovljiška godba. Začetek ob pol 5. uri popoldne. — Vstopnina 50 h. K obilni udeležbi uljudno vabi podružnica »Slov. plan. društva« za radovljiški okraj.

Obrtna nadaljevalna šola v Kranju priredi razstavo risarskih izdelkov, ki se odpre binkoštno nedeljo za teden dni.

Zagorski kolesarji se včeraj priredili izlet v prijazno štajersko Sevnico. Par ondotnih nemčurčkov je tudi pri tej priliki kazalo svojo velikonemško omiko in so nad kolesarji že po dnevi »hajlali«. Zvečer na kolodvoru pa niso samo »hajlali«, ampak so hoteli tudi popadati, od česar pa jih je odvrnilo nekaj trdih pestij vrlih zagorskih kolesarjev. Hajl!

Zdravje v Ljubljani od 13. do 19. maja: Število novorojencev 11, umrlih 29. Med njimi za vratico 1, za jetiko 4, za vnetjem sopilnih organov 6, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 15. Med njimi je 13 tujcev in 17 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 5, za škariatiko 1, za oslovskim kašljem 2, za vratico 1.

Naš rojak Fr. Bučar bode dne 2. junija nastopil kot gost v »Aidi« v dunajski dvorni operi.

V Postojno bodo binkoštni ponedeljek vozili posebni vlaki iz Ljubljane, Reke in Kormina po znižanih cenah.

Lepi razglednici je zopet natisnila »Katoliška tiskarna«: narodna gorenjska noša in razglednico »Presrečni pozdrav«. Razglednici je založil g. Anton Turk, knjigotržec na Dunajski cesti.

Ponarejeno vino. V Zagrebu ponarejavci vina delajo še vedno dobro kupčijo. Nedavno sta zboleli dve osebi vsled vina, ki sta ga kupili pri nekem branjevcu v Vlaški ulici. Analiza vina je dokazala, da je ponarejeno in zdravju škodljivo. Preiskava se je pričela in želeli je, da bi krivce tudi pošteno kaznovali.

Slovenska slavnost v Ameriki bode prvo nedeljo v juliju v Jolietu. Društvo sv. Frančiška bode blagoslovilo svojo novo zastavo.

Društva.

(Posojilnica za Belo in okolično v Železni Kapli) je imela v prvem svojem upravnem letu 1899 v kljub mnogim zaprekam že 37.462 kron 70 vin. denarnega prometa. Udov je štela 41, ki imajo v deležih 820 kron. Hranilnih vlog se je vložilo 15.468 kron 40 vin., vzdignilo 400 kron, ostalo koncem leta 15.068 kron 40 vin. Posojil se je dalo 17.420 kron, vrnilo 1920 kron, ostalo 15.500 kron. Čistega dobička je bilo 16 kron 95 vin.

(Posojilnica v Tinjah) na Koroškem je imela lani, t. j. v desetem upravnem letu, 37.248 kron 4 vin. denarnega prometa. Hranilnih vlog se je na novo vložilo 14.391 kron 76 vin., vzdignilo 12.109 kron 94 vin., ostalo koncem leta s kap. obrestmi vred 42.088 kron 92 vin. Udov je 139, ter imajo za 1128 kron deležev. Posojil se je dalo 5430 kron, vrnilo 1020 kron 80 vin., ostalo 42.111 gld. 44 kr. Rezervni sklad je narastel na 1481 kron 42 vin., čistega dobička je bilo 215 kron 74 vin. Zadnja revizija je bila dné 18. maja 1899.

(Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) ima svoj 11. letni občni zbor v četrtek dne 7. junija t. l. v Celovcu v dvorani kat. rokodelskih pomočnikov. Začetek ob 2. uri popoldne. Vspeedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju društva v preteklem letu. 3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov. 4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. 5. Poročila o državnem in deželnem zboru. 6. Razne razprave, predlogi in nasveti. K temu shodu ljudno vabimo vse ude političnega društva in tiste slovenske rodoljube, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti.

Odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. maja. Minister Rezek je bil pri cesarju v avdijenci. Vspeh te avdijencije je, da se dogovori za odstranitev mladočeške obstrukcije nadaljevalno v Budapešti kjer so sedaj zbrani

meji delegati najvplivnejši voditelji raznih strank. Tudi minister predsednik Körber pride danes v Budapešto. Razgovori bodo veljali vprašanju, kako je vsaj za najnujnejše stvari ugledati parlamentarno pot. Nekaj upanja je sedaj, da se v parlamentu reši začasni proračun z zahtevanimi svotami za investicije.

Dunaj, 28. maja. Seja načelnikov klubov leve se je izvršila včeraj brez vspeha; načelniki leve so izjavili, da so predlogi Mladočehov pre malo določni in preveč splošni. — V Budimpešti se bodo obravnave nadaljevale. — Vlada se bo sedaj obrnila na načelnike vseh državnoborskih klubov, da si zagotovi večino za proračunski provizorij in za investicijski sklad, zahtevala bo točnega odgovora; ako bi ji večina ne ugodila, tedaj bo razpustila državni zbor.

Dunaj, 28. maja. Dunajski Čehi so napravili protestni shod proti zakonu Koliska. Udeležencev je bilo 3000, ki so po Ringu demonstrirali in peli narodne pesmi in kričali: Pereat Kolisko! Policija je zaprla 11 ljudi.

Budimpešta, 28. maja. (C. B.) Ogerska delegacija je vsprejela vojni ordinarij in ekstraordinarij ter pričela razpravo o okupacijskem kreditu.

Rim, 28. maja. Včeraj dopoldne se je v cerkvi sv. Petra z veliko slovesnostjo izvršilo proglašenje 77 mučeničkov iz Tonkinga in Cochinchine mej svetnike. Slovesnosti je prisostvovala velika množica vernikov.

Vojska v Južni Afriki.

Angleži so sedaj vendar-le prekorčili oranjsko-transvalsko mejo in s tem zaključili operacije v državi Oranje. Pri prehodu čez reko Vaal niso zadeli ob nikak odpor od strani Burov, ki so samo razdrli most in se potem umaknili kakih pet milj severno v Meyerton. To mesto leži ob železnici ob pomočju gore Klip-River, kjer izvira istoimenska reka. Poročilo, da bodo Buri skušali ovirati prehod čez reko Vaal, se toraj ni obistinilo. Na dveh ali treh krajih so se angleške čete neovirano podale čez reko in kmalu dospo do Johannesburga. Kaj se zgodi s tem mestom, sedaj še ni znano. Od angleške strani se še vedno trdi, da so rudniki v veliki nevarnosti, mej tem ko Buri to vest najodločneje zanikavajo. To je verjetno, ker bi trpeli škodo tudi domači lastniki rudnikov. Oranjsi so se seveda podali vsi na svoja domovja, istotako velika večina Transvalcev. Pričakovati je v najkrajšem času konca vojske s kapitulacijo burske armade.

London, 28. maja. Angleški listi poročajo malo verjetno vest, da je vsaki hip pričakovati, da se Krüger vda Angležem.

London, 27. maja. Iz Warrentona poročajo: Po osvoboditvi Mafekinga so se zbrali Buri deset milj vzhodno od mesta ter delajo priprave. Da preprečijo nadaljno prodiranje Angležev proti Pretoriji.

Pretorija, 27. maja. Uradni list poroča, da so angleške čete prekorčile reko Vaal pri Groblersdriftu blizu Parysa. Most pri mestu Vereeniging so Buri razdejali. Burske čete so se znova polastile Heibrona in sledile nato Angležem do Wolvelhoek.

London, 28. maja. Reuterjev urad poroča iz Taaboscha 26. t. m. zvečer ob 6. uri: Buri so ostavili reko Vaal. Njih poveljniki se sedaj posvetujejo o nadaljni taktiki. Precejšen del je za konec vojske. Predsednik Krüger se je podvrgel njih razsodbi. Burske čete so sedaj zbrane pri Meyertonu ob gori Klipriver.

London, 28. maja. Roberts poroča iz Wolvelhoek 26. t. m., da so Angleži 24. t. m. pri Parysu prekorčili Vaal in da sedaj ni več Burov južno od imenovane reke.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Tako daleč so bile stvari, ko je Renzo, neoprijemljivi svoj kruh, prišel na ugodnem

predmestju in se ne vedé približal naravnost sredini največjega hrupa. Množica ga je sedaj naprej, sedaj nazaj porivala; on pa je debelo gledal in vlekel na ušesa, da bi iz zmedenih govoric posnel, kaj se tu godi. Razločil je končno na vsem svojem potu približno te-le besede:

„Sedaj smo razkrili“, je kričal jeden „laž teh sleparjev, ki so trdili, da ni kruha, ne moke in ne žita! Sedaj je vse jasno kot beli dan; nič več nas ne bodo vodili za nos. Živela obilnost!“

„Jaz pa pravim, da nam vse to nič ne pomaga“, pravi drugi, „to je bob ob steno. Še hujsje bode, ako ne pride pravica do veljave. Kruh bo dober kup, a mešali bodo vanj strupa, da bode umiralo ubogo ljudstvo, kakor muhe jeseni. Saj pravijo, da nas je preveč. Govorili so to pri zborovanju. To vem jaz za gotovo, ker sem slišal na svoja ušesa od moje kumice, ki je sorodnica kuhinjskega hlapca pri enem teh gospodov.“

Besede, katerih ne smemo ponavljati, je govoril s penečimi usti drugi, ki je držal z roko cunjast robec na svojih razmršenih in krvavih laseh. Njegov sosed mu je pritrjeval, da bi ga potolažil.

„Prostor! prostor! uljudno prosim, gospodje! Pustite skozi ubozega očeta, ki nese jedi svojim peterim otrokom!“ kričal je mož, ki je sopihal pod težko vrečo moke. Vsak se mu je rad umaknil.

„Jaz“ dejal je zopet drugi skoro polglasno svojem tovarišu, „jaz jo rajše odkurim. Izkušen sem, vem, kako so te stvari. Ti razgrajči, ki danes delajo tak hrup, bodo jutri in pojutrišnjem s strahom čepeli doma. Videl sem že par obrazov, par poštenjakovičev, ki hodijo okrog in prežé, kdo je tu in kdo ne. Ko bo vsega konec, bode obračun, in gorje jim!“

„Peke najbolj brani oskrbnik javnih shramb“, zakriči z zvonečim glasom nekdo, ki najbolj obrne Renzovo pozornost nase.

„Vsi so sleparji!“ pravi njegov sosed.

„A on je največji“, odgovori prvi.

Oskrbnika je izbral vsako leto namestnik iz šestih plemenitnikov, katere je predlagal svet dekurijonov; bil je predsednik v tem svetu in v svetovalstvu za preskrbljevanje mesta z živili. To svetovalstvo je štelo dvanajst plemenitašev in je mej drugimi stvarmi imelo skrbeti za živež. Mož s takim poslom je bil seveda v časih lakote in ljudske nevednosti kriv vsega zla, razven če bi morda storil kaj takega, kar je učinil Ferrer. Toda kaj takega ni bilo v njegovi oblasti, četudi bi utegnili biti v njegovih mislih.

„Hudobneži!“ vsklikne tretji. „Ali morejo biti bolj hudobni? Rekli so, da je véliki kancelar star norec, pripravili so ga ob veljavo, da morejo sami gospodariti. Bilo bi dobro, zapreti jih v kurnik in jih pitati z grašico in ljuliko, kakor so hoteli nas!“

„Kruh, dà“ — vpije nekdo, ki se skuša preriti se hitro. „Teško kamenje in skale, ki so kakor toča letele na nas! Koliko polomljenih reber! Bog ve, kedaj pridem domov.“

Mej temi pogovori, ki so ga še bolj zmešali, in v ti gneči pride naposled Renzo do one pekarije. Ljudstvo se je že precej razšlo, da je mogel videti grozno in ravnokar učinjeno razdejanje. Zid je izgubil ves omet vsled kamenja in opeke, okna so bila na stečaj odprta, vrata vlomljena.

To pa ni lepo, — misli si Renzo, — ako bodo tako ravnali s pekarijami, kje bodo pa pekli kruh? V vodnjakih?

Iz prodajalnice so prihajali posamezni ljudje; ta je nesel kos pohištva, oni niške, sito, mesilo, tretji klop, pletenico, knjigo za račune, kos peči; in se je kričel: „Prostor! prostor!“ gnetel skozi množico. Vsi so šli na jedno ter isto stran, kakor dogovorjeni.

(Dalje prih.)

200.000 kron v gotovini znaša letošnji glavni dobiček 33. državne loterije in zraven še mnoge druge dobitke v denarju po 10.000, 5000, 3000 kron. Najmanjši je 10 kron. Ta loterija je osnovana po naročilu cesarjevem. Nje namen je dobrodelen, ker pride v korist bolnišnicam, otroškim zavetiščem itd. Posebna dobrota je tudi, da se vsi dobitki izplačajo v denarjih in da vsaka srečka igra pri vseh 16514 dobitkih in da se da zaradi mnogih pred- in podobitkov z isto srečko tudi večkrat zadeti. Ker srečka stane le 4 krome, je slehernemu mogoče, da poskusi svojo srečo. Na prodaj so srečke državne loterije pri vseh bankah, trafikah,

